

BEHİCE BORAN'IN TABUTU BASINDA

Prof. SERVER TANIKI'NİN KONUŞMASI

(Brüksel / 15 Ekim 1987)

Arkadaşlar, dostlar, yoldaşlar,

Kendisini son yolculuğunda uğurlamak üzere çevresinde toplanmışız Behice Boran'ı sizlere tanıtmak için uzun uzadıya açıklamalara girişime gereksiz. Türkiye'de demokrasinin ancak gündeme geldiği son 35-40 yıllık - o çalkantılı - tarihimize baktığımızda, hele hele işçi sınıfı hareketinin bambaşka boyutlarla sahneye çıktığı 1960'lı yıllardan bu yana geçen sürece eğildiğimizde, onun adı - bütün çarpıcılığıyla - karşımıza çıkar. Dostları kadar düşmanlarının da yakından tanıdıkları bir büyük kişiliğin huzurundayız şu anda.

Behice Boran, aydın yaşamında - biliyorsunuz - bir bilim adamı olarak girer. Bilim, insan öğlunun

gerçekliğe nesnel olarak bakıdır; ancak, çoğu kişinin iddiası hilâfına, tarafsız değildir, taraf tutar. Kimin tarafını? Doğruların tarafını. Behice Boran'ın aydın kişiliğinin oluştuğu yıllarda, dünyanın ve Türkiye'nin doğruları nelerdi?

Barıştan yana olmaktı; gerçek demokrasiye inanmaktı ve nihayet işçi sınıfının saflarında yer almaktı.

Behice Boran da seçimini bunlardan yana yaptı ve bu doğruların uğruna adadı yaşamını. Ne omurlu bir seçim ve ne de ulvi' bir aday! Bu acik - secik ^{tercihte,} ~~secimde,~~ onun aydın sorumluluğu kadar, bilime yürekten inancının da rol oynadığı kamusundayım.

Ancak, bizimki gibi ülkelerde böylesine bir seçim yapmış aydınları bekleyen, kahırdır, acılardır. Türkiye'de egemen sınıfların barış, demokrasi ve sosyalizm karşısında alabildiğine canavarlastığı özellikle son 20-25 yıllık dönemde, Behice Boran da, bu kahır ve acılardan payına düşeni bol bol aldı. Hapishanelerden payına düşeni bol bol aldı. Hapishanelerden

nelerden yurt dışında gurbet yaşamına kadar,
ne denli çetin koşullar varsa, hepsini gördü,
tattı; ve, hemen herkese örnek olacak biçimde,
göğüslemesini bildi onları, direndi.

Direnmek, düşmana inat direnmek; Be-
hice Boran'ın kişiliğinin en erdemi yanla-
rımdan biridir bu.

Aşk olsun ona!

Ülkemizde demokrasinin, Türkiye İşçi Partisi'nin
kuruluşuyla da işçi sınıfı hareketinin, özellikle
1961 Anayasasının da yardımıyla yepyeni bir ivme
kazandığı 1960'li yıllardan başlayarak, siyasal
gündemin baş maddeleri arasına giren sorun,
"demokrasinin sınırlarının genişletilmesi" idi; bir
başka sorun da "işçi sınıfının sendikal ve siyasal
birliği" sorunuydu. Bu sorunlar, hepimizin bildi-
ği gibi, Behice Boran'ın üzerinde ağırlığına
dayanıklılıkla durduğu sorunlar olmuştur. Em-
peryalizme göbek bağıyla bağlı tekelleri sermaye-
nin demokrasi düşmanlığı - diktatörlüğü ile
ortaya çıktıktan sonra, Boran'ın bu konudaki du-

yarınlığında ne denli haklı olduğunu anladık. İşçi sınıfının, sendikal ve siyasal birliğini gerçekleştiremediği takdirde, başına ne tür bir belâların geleceğini de hep beraber gördük ve tattık. Boran'ın işçi sınıfının siyasal birliği konusunda bir kades partile uzun süredir yürüttüğü çalışması, o bakımdan hayli anlamlıdır; ilk ölümü somelerini ölümünden birkaç gün önce onun da bizzat gördüğü ve kamuoyuna açıkladığı şartlar durummalı, yürütülmelidir.

Berice Boran'ın ruhunu da şadedecektir bu!

Nic'in itiraf etmeyelim? Türkiye'de demokrasinin yeniden kurulması kavgasının alabildiğine kızdığı bir dönemde, Boran'ın enfi'n deneyimlerinden çok daha fazla yararlanacağımız bir sırada yitirmiş bulunuyoruz onu. Ne yapalım? Yaşam akasını sürdürüyor, sürdürülecek ve biz de ona uyacağız. Demokrasinin kaybedilmiş merkezlerini yeniden ele geçirmenin, onu koruyup daha da etkinleştirmenin bilinci içindeyiz; sosyalizme va-

Bariso, insan hakları, özgürlük inanan
Tüm sağlıklı güçlerle ortaklaşa olarak,

Galiba ^{Galiba} olacak, böyle varılacak, ona da inanıyoruz. Her şey bir yana, şimdi huzurunda saf tutup el bağladığımız kişinin süpsol vasiyeti, bu temel gereğin altına bir kez daha eizmiş bulunuyor.

Onu yeniden ve yeniden okuyup değerlendirelim!

Sana gelince sevgili Behice Boran... Sana veda etmek üzereyiz şu ân; o yazgısal ayrılış saati gelip çatmıştır aziz yoldasımız. Mevlânâ, bir beytinde öyle der: "Öldükten sonra benim mezarımı yerlerde aramayın; benim mezarım ariflerin gönüllerinde olacaktır". Bu sözler - bir bakıma - senin için de doğrudur: Senin de mezarın, topraklarda değil, barışa, demokrasiye ve sosyalizme inanan aydınların gönlünde olacak; daha da önemlisi, bütün ömrünü uğruna - seve seve - adadığın işçi sınıfı, Türkiye işçi sınıfı seni unutmaz; ebedî yolculuğunu, o kadrisiz sınıfın her ân taze bir kanla çarpan yüreğinde ve her dem berrak belleğinde sürdüreceksin.

Haydi, uğurlar olsun sana!